

Chrysophanus dispar Haw.

Dat *Chrysophanus dispar* in de provincie Friesland op nog andere dan de bekende vliegplaatsen aangetroffen wordt, is mij in Juli 1927 gebleken. Op den 25sten van genoemde maand bevond ik mij, bij prachtig zomerweer, op de welbekende vliegplaats langs den spoordijk bij Wolvega. Spoedig kreeg ik de overtuiging, dat hier het resultaat nihil zou zijn. Derhalve ging ik op zoek naar andere terreinen. Mijn pogen werd inderdaad beloond, want na eenige uren zoeken mocht het mij gelukken, eene nieuwe vliegplaats te ontdekken, zeker wel 15 K.M. van de oude verwijderd. Denzelfden dag ving ik aldaar 6 stuks, alle mannetjes. Den volgenden dag was de vangst nog gunstiger, nl. 6 mannetjes en 2 wijfjes, welke laatste ik in leven hield. Voorts zijn mij nog twee ex. ontsnapt, zoodat minstens 16 ex. door mij zijn waargenomen.

In 1928 hoop ik op grooter schaal een onderzoek naar de vliegplaatsen dezer soort in te stellen, niet om zooveel mogelijk exemplaren buit te maken, maar om, zoo mogelijk, vast te stellen, dat er nog meer vindplaatsen in Friesland bestaan.
Amsterdam, Augustus 1927. N. LOGGEN.

Lepidoptera, waargenomen te Oisterwyk, gedurende de excursies van leden der Ned. Ent.

Ver. op 20 tot en met 24 Juni 1924.

Het hier volgende werd reeds geruimen tijd geleden geschreven, waarbij ik gebruik maakte van eene door den Heer P. Tutein Nolthenius dadelijk na de excursie, of beter excursies, opgemaakte en mij ter hand gestelde lijst, gedeeltelijk berustend op eigen waarneming, gedeeltelijk op waarnemingen, ons medegedeeld door de andere ter plaatse aanwezige lepidopterologen, zijnde de Heeren Balfour van Burleigh, Bentinck, Brants, Coldewey, Lycklama à Nijeholt, Prince, Roepke, Schuyt, Toxopeus en van Wisselingh(gast).

Het publiceeren der lijst werd gedurig uitgesteld wegens gebrek aan plaatsruimte in de Ent. Ber. Dat ik haar nu nog openbaar maak, vindt zijn oorzaak daarin, dat er niet minder dan 94 soorten in vermeld worden, zoodat de bedoelde excursies zonder twijfel onder de geslaagde

gerekend mogen worden, en het dus jammer zou zijn, de uitkomsten aan de vergetelheid prijs te geven.

Behalve datgene, wat op de algemeene excursie van 22 Juni werd buitgemaakt, is ook alles medegerekend, wat op de kleinere excursies en door de leden afzonderlijk, ook op smeer en op licht, op 20 tot en met 24 Juni werd aangetroffen.

Overdag werd o.a. nogal druk verzameld op heideveldjes, drogere en meer vochtige, in de buurt van de herberg „de vier winden”, gelegen aan den grindweg Oirschot-Moergestel. Eén der vochtige heideveldjes leverde nogal veel op, o.a. verscheidene ex. van *Heliothis dipsacea* L. (vliëgend), hetwelk ik om die reden in de lijst „het Heliothis-heitje” genoemd heb. Op genoemd terreintje groeiden allerlei soorten lage-heideplanten, gageelstruiken enz

Gesmeerd werd op 77 boomen, hoofdzakelijk Amerikaansche eiken, niet ver van de uitspanning „de Gemulle Hoëken”. Aangevangen werd op 21 Juni; het weer was toen helder en stil, doch vrij frisch; geen maneschijn, nogal donker. Allengs werd het mistiger, en tegen half twee heerschte er een dikke mist. Per boom zaten er gemiddeld wel 25 vlinders. Op 22 Juni werd opnieuw gesmeerd, met iets geringer resultaat, nl. ongeveer 20 ex. per boom. Op 23 Juni werd slechts op de oude stroop waargenomen, wat tot resultaat gaf: 10 à 15 stuks per boom. Van de getallen achter de soortnamen zijn de enkelvoudigen geteld, alle meervouden geschat.

Dagvlinders waren er bijna niet; slechts een viertal soorten konden worden vermeld.

Het weer was over het algemeen gunstig, overdag warm en zonnig, nu en dan afgewisseld met regen, o.a. op den avond van 20 Juni door een stortbui met eenig onweer. Des avonds en des nachts was het over het algemeen vrij koel, des morgens daarop weder warmer.

Volgt thans de lijst der waargenomen soorten.

Coenonympha pamphilus L.

„ *tiphon* Rott.

Callophrys rubi L.

Chrysophanus phlaeas L.

Sphinx ligustri L., op licht.

Hyloicus pinastri L., rustend; donker koffiebruine ab. Bij de vennen.

Orgyia ericae Germ., vele, meest kleine rupsen op verschillende planten tusschen heide (op het *Heliothis*-heitje en elders) gesleept en gevonden. Vele hiervan bleken later geïnfecteerd te zijn.

Epicnaptera ilicifolia L., 3 jonge rupsen op grassprietten naast kruipwilgen.

Saturnia pavonia L., rupsen op heide.

Drepana lacertinaria L., opgejaagd.

Diptera alpium Osbeck, op smeer, 4 ex.

Acronicta leporina L., op smeer, 1 ex.

„ *megacephala* F., op smeer, 10 ex.

„ *psi* L., op smeer, 10 ex.

„ *menyanthidis* View., op smeer, 1 ex.

„ *auricoma* F., rupsen.

Agrotis augur F., op smeer, veel.

„ *pronuba* L., op smeer, honderden.

„ *orbona* Hufn., op smeer, 1 ex.

„ *triangulum* Hufn., op smeer, 100 ex.

„ *brunnea* F., op smeer, 3 ex.

„ *primulae* Esp., op smeer, 20 ex.

„ *putris* L., op smeer, 1 ex.

„ *exclamationis* L., op smeer, veel.

„ *ypsilon* Rott., op smeer, 3 ex.

„ *prasina* F., op smeer, 1 ex.

Mamestra tinctoria Brahm, op smeer, veel.

„ *nebulosa* Hufn., op smeer, veel.

„ *brassicae* L., op smeer, 5 ex.

„ *persicariae* L., op smeer, 5 ex.

„ *albicolon* Hb., op smeer, 1 ex.

„ *oleracea* L., op smeer, veel.

„ *thalassina* Rott., op smeer, honderden.

„ *pisi* L., op smeer, 2 ex.

„ *reticulata* Vill., op smeer, 3 ex.

„ *serena* F.

Miana strigilis Cl., op smeer, honderden.

„ *bicoloria* Vill., op smeer, 3 ex.

Hadena adusta Esp., op smeer, enkele.

- Hadena monoglypha* Hufn., op smeer, 5 ex.
 „ *rurea* F., op smeer, 5 ex.
 „ *gemina* Hb., op smeer, enkele.
Dipterygia scabriuscula L., op smeer, 5 ex.
Trachea atriplicis L., op smeer, 1 ex.
Euplexia lucipara L., op smeer, veel.
Naenia typica L., op smeer, 10 ex.
Leucania impura Hb., op smeer, 1 ex.
 „ *pallens* L., op smeer, 1 ex.
 „ *obsoleta* Hb., op smeer, 2 ex.
 „ *straminea* Tr., op smeer, 1 ex.
 „ *comma* L., op smeer, 20 ex.
 „ *turca* L., op smeer, 2 ex.
Grammesia trigrammica Hufn., op smeer, 3 ex.
Caradrina quadripunctata F., op smeer, 1 ex.
 „ *morpheus* Hufn., op smeer, 3 ex.
Rusina umbratica Goeze, op smeer, 5 ex.
Taeniocampa gothica L., rups.
Xylina lamda F., rupsen op gagel.
Calocampa exoleta L., rups op gagel.
Heliothis dipsacea L., vliegend op een vochtig heitje, waar
 ook de rupsen van *Orgyia ericae*,
Ino pruni en *Xylina lamda* gevonden
 werden. Verscheidene ex.
Pyrrhia umbra Hufn., op smeer, 1 ex.
Erastria fasciana L., op smeer, veel.
Rivula sericealis Sc., op licht.
Scoliopteryx libatrix L., op smeer, 1 ex.
Plusia pulchrina Hw., op licht, 1 ex.
Habrosyne derasa L., op smeer, 10 ex.
Thyatira batis L., op smeer, 1 ex.
Cymatophora or F., op smeer, veel.
 „ *duplaris* L., op smeer, 1 ex.
Thalera putata L., des avonds, vliegend.
Acidalia dimidiata Hufn., des avonds, vliegend.
 „ *rubiginata* Hufn., opgejaagd.
Ortholitha plumbaria F., opgejaagd, op *Heliothis*-heitje
Larentia luteata Schiff., des avonds, vliegend.
 „ *bilineata* L., des avonds, vliegend.

- Larentia autumnalis Ström, op smeer, opgejaagd en op licht.
 „ sagittata F., in 't hôtel, stellig op het licht afgekomen, 1 ex.
 Tephroclystia satyrata Hb., vliegend op Heliothis-heitje.
 „ nanata Hb., vliegend op Heliothis-heitje.
 Collix sparsata Tr., des avonds, vliegend.
 Abraxas marginata L., des avonds, vliegend.
 Ellopia prosapiaria L., opgejaagd.
 Amphidasis betularia L., gepaard, rustend, zwart ♂, typisch ♀.
 Boarmia roboraria Schiff., rustend, zeer donker ♀. Bij de vennen.
 Ematurga atomaria L., opgejaagd.
 Bupalus piniarius L., in groot aantal vliegend in de dennenbosschen.
 Perconia strigillaria Hb., opgejaagd op Heliothis-heitje.
 Hylophila bicolorana Fuessl., rustend, 1 ex. ♀. Bij de vennen.
 Spilosoma menthastri Esp., op licht, 11 uur.
 Diacrisia sanio L., opgejaagd op Heliothis-heitje, 1 ex. ♂;
 op een heitje aan de Oirschotsche Baan 2 ex. ♂.
 Cybosia mesomella L., op licht, verscheidene.
 Zygaena trifolii Esp., zittend, in groot aantal.
 Ino pruni Schiff., rupsen op het Heliothis-heitje, op heide.
 Sesia sphaciformis Gerning, een paartje, op een heitje met elzestruiken aan de Oirschotsche Baan.
 Schovenhorst, Putten G., Maart 1928. J. TH. OUDEMANS.

Kort bericht over insecten van het eiland Texel.

Met betrekking tot de insecten-fauna der Wadden-eilanden, werd meer dan eens uiting gegeven aan den wensch, om de tallooze gegevens, waarover de Nederlandsche entomologen beschikken, tot één geheel te verwerken. Veel is er in den loop der tijden verzameld, hetgeen, naar wij hopen, ook inderdaad binnen afzienbaren tijd aan de vergetelheid ontrukkt zal worden. Eenige groote stappen in die richting werden reeds gedaan. ¹⁾

Meer dan één bouwsteen voor een entomofauna onzer Noordzee-eilanden kan het hieronder volgende lijstje van

¹⁾ Men vergelijke o.m.: Dr. D. MAC GILLAVRY, Over de entom. fauna van Terschelling (T. v. E., LVII, 1914, met samenvattend literatuuroverzicht!); Dr. A. RECLAIRE, eveneens over insecten van Terschelling (Ent. Ber. VII, 148, 1926.).